

Kirkolliskokoukselle

Kuopio 23.10.2026

Asia 15. Kirkolliskokousaloite keskusrahastomaksun pienentämisestä sekä keskitetystä taloushallinnosta luopumisesta

Kirkollishallituksen esitys

Kirkolliskokoukselle on tehty aloite, jossa esitetään seurakuntien maksaman keskusrahastomaksun alentamista vastaamaan aloitteen tekijöiden näkemystä palvelukeskuksen seurakunnille tuottamasta palvelutasosta. Samalla aloitteessa esitetään, että seurakuntien velvoite hankkia erityisesti taloushallinnon palveluita palvelukeskuksesta muutettaisiin vapaaehtoiseksi siltä osin kuin kyse ei ole lakisääteisistä palveluista. Aloitteen mukaan keskitettyyn palvelutuotantoon siirtymisen yhteydessä tavoiteltu palvelutaso ei ole kaikilta osin toteutunut.

Ortodoksisesta kirkosta annetun lain 37 §:n mukaan kirkon keskusrahasto on kirkon yhteinen rahasto, jonka tuloja käytetään kirkolliskokouksen vahvistaman talousarvion rajoissa kirkon yhteisen hallinnon menoihin, hiippakuntien menoihin, muiden kirkon yhteisten tehtävien hoitamiseen, eläkkeisiin ja perhe-eläkkeisiin, seurakuntien, luostareiden ja kirkon tehtävää edistävien yhteisöjen tukemiseen sekä muiden lakiin ja sitoumuksiin perustuvien kirkon menojen suorittamiseen. Keskusrahastomaksua ei siten kerätä yksinomaan palvelukeskuksen toiminnan rahoittamiseen, vaan sillä rahoitetaan kirkolliskokouksen hyväksymän talousarvion mukaisesti laajasti kirkon yhteisiä tehtäviä, toimintaa ja velvoitteita.

Aloitteessa viitataan vuosina 2019 ja 2020 tehtyihin päätöksiin keskusrahastomaksun määräytymisperusteen korottamisesta. Aloitteessa todetaan, että määräytymisperuste nostettiin ensin 0,22 prosentista 0,24 prosenttiin ja tämän jälkeen 0,30 prosenttiin. Aloitteen mukaan jälkimmäinen korotus merkitsee vuonna 2026 noin 600 000 euroa, ja korotus liitetään aloitteessa palvelukeskuksen rahoittamiseen. Lisäksi aloitteessa kiinnitetään huomiota keskusrahaston taloussuunnittelussa esitettyihin ylijäämiin.

Kirkolliskokouksen vuosien 2019 ja 2020 päätösten perusteella keskusrahastomaksun korotusten tausta on kuitenkin tätä laajempi. Tätä edeltävä keskusrahastomaksun muutos tapahtui vuonna 2009. Vuoden 2019 kirkolliskokouksen päätöksessä keskusrahastomaksun määräytymisperusteen korottaminen 0,22 prosentista 0,24

prosenttiin perustui yleiseen kustannuskehitykseen. Samalla todettiin, että suunnitelmavuosien 2021–2022 määräytymisperustetta ei muuteta ennen kuin muun muassa kiinteistöhallintoa ja yhteistä lehteä koskeva arviointi, päätökset ja tarkemmat kustannusarviot ovat valmistuneet.

Vuoden 2020 kirkolliskokouksessa päätettiin korottaa keskusrahastomaksun määräytymisperuste 0,24 prosentista 0,30 prosenttiin vuoden 2021 alusta. Korotuksella päätettiin kattaa kirkon yhteisen lehden julkaiseminen 250 000 eurolla, taloustoimiston peruspalvelut 260 000 eurolla, jotka aikaisemmin laskutettiin seurakunnilta. Sekä seurakunnille tarjottavat vapaaehtoistyö- ja kiinteistöpalvelut 30 000 eurolla. Keskusrahastomaksuun sisältyvistä palveluista ei tarvitse periä arvonlisäveroa. Kirkolliskokouksen päätöksen perusteella korotuksesta noin 46 prosenttia kohdistui yhteiseen lehteen, noin 48 prosenttia taloustoimiston peruspalveluihin ja noin 6 prosenttia vapaaehtoistyö- ja kiinteistöpalveluihin.

Kirkon yhteisen Aamun Koitto -lehden ilmestymiskertojen määrää on sittemmin jouduttu vähentämään. Vähentäminen on johtunut lehden tuottamis- ja jakelukustannusten voimakkaasta noususta. Lehden kustannuksia on tämän vuoksi sopeutettu siten, että Aamun Koiton tuottamisesta aiheutuvat kustannukset vastaavat vuonna 2021 voimaan tulleen keskusrahastomaksun yhteydessä lehden julkaisemiseen määriteltä rahoitustasoa.

Vuoden 2020 päätöksen yhteydessä todettiin lisäksi nimenomaisesti, että vuoden 2019 korotus perustui yleiseen kustannuskehitykseen ja vuoden 2020 korotus kirkolliskokouksen linjaukseen asiantuntijapalvelujen keskittämisestä palvelukeskukseen. Samalla varauduttiin koko kirkon yhteisen verkko- ja printtilehden julkaisemiseen.

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle, että kirkolliskokous hylkää aloitteen keskusrahastomaksun pienentämisestä sekä keskitetystä taloushallinnosta luopumisesta.

Kirkollishallitus toteaa samalla, että keskusrahaston tilinpäätöksen mahdollisen ylijäämän tasaamista koskeva valmistelu on käynnissä ja että palvelukeskuksen, erityisesti sen tuottamien taloushallinnon palvelujen, toimivuutta on arvioitu kirkolliskokouksen päätöksen mukaisessa ulkoisessa arvioinnissa.

Perustelut

Aloitteessa esitettyä tulkintaa siitä, että keskusrahastomaksun korotus olisi kokonaisuudessaan tehty palvelukeskuksen tai sen taloustoimiston rahoittamiseksi, ei voida pitää vuosien 2019 ja 2020 kirkolliskokouspäätösten perusteella oikeana. Vuoden 2019 korotus perustui yleiseen kustannuskehitykseen. Vuonna 2020 päätetyn korotuksen tarkoituksena oli puolestaan rahoittaa useita koko kirkkoa ja seurakuntia palvelevia toimintoja, joista taloustoimiston peruspalvelut muodostivat noin 48 prosenttia.

Merkittävä osa vuoden 2020 korotuksesta, noin 46 prosenttia, kohdistettiin kirkon yhteisen lehden julkaisemiseen. Kirkon yhteinen lehti Aamun Koitto palvelee seurakuntia ja niiden jäseniä ja on osa kirkon yhteistä viestintää. Yhteiseen lehteen siirtymisen yhteydessä seurakunnat luopuivat omien lehtiensä julkaisemisesta, jolloin niiden omasta taloudesta jäivät pois näistä aiheutuneet kustannukset. Näin ollen myöskään yhteisen lehden rahoittamiseen kohdistettua osuutta keskusrahastomaksun korotuksesta ei ole perusteltua tarkastella palvelukeskuksen omaan toimintaan kohdistuvana rahoituksena.

Aamun Koiton ilmestymiskertojen vähentäminen ei myöskään sellaisenaan osoita, että vuonna 2020 päätetty yhteisen lehden palvelutaso olisi jäänyt toteutumatta. Lehden tuotanto- ja jakelukustannukset ovat nousseet voimakkaasti, minkä vuoksi toimintaa on jouduttu sopeuttamaan käytettävissä olevaan rahoitukseen. Lehden kustannukset on sopeutettu vuonna 2021 voimaan tulleen keskusrahastomaksun yhteydessä määritellylle rahoitustasolle.

Myös taloushallinnon palvelujen keskittämistä on arvioitava kokonaisuutena. Keskittämisen myötä seurakuntien ei enää tarvinnut vastaavassa laajuudessa hankkia taloushallinnon peruspalveluita ulkopuolisilta palveluntuottajilta tai taloustoimistoilta, jolloin näihin palveluihin aikaisemmin seurakuntien omasta taloudesta kohdistuneet kustannukset poistuivat. Keskusrahastomaksun muutosta ei siten voida tarkastella erillään niistä kustannuksista, joita seurakunnille aiheutui ennen palvelujen keskittämistä.

Aloitteessa esitetään myös, että keskusrahaston taloussuunnittelussa on varauduttu ylijäämäisiin talousarvioihin ja että seurakunnilta perittävien keskusrahastomaksujen korotusta ei tulisi käyttää keskusrahaston ylijäämän kasvattamiseen. Tämä on aiheellinen huomio. Keskusrahaston talouden suunnittelussa on perusteltua pyrkiä siihen, että seurakunnilta kerättävien maksujen taso vastaa pitkällä aikavälillä keskusrahaston tehtävistä ja kirkolliskokouksen päättämistä yhteisistä palveluista aiheutuvaa rahoitustarvetta. Valmistelu tilinpäätösten mahdollisten ylijäämien tasaamiseksi on käynnistynyt, minkä vuoksi asiaa ei ole tarkoituksenmukaista ratkaista aloitteessa esitetyllä yksittäisellä keskusrahastomaksun alentamisella.

Aloitteessa esitetään lisäksi johtopäätöksiä keskitetysti tuotettujen taloushallinnon palvelujen toteutumisesta ja laadusta. Aloitteen mukaan vuonna 2020 korotuksen perusteina olleet yhteisten palvelujen parannukset eivät ole toteutuneet, ovat peruuntuneet tai eivät ole toteutuneet laadultaan tyydyttävästi. Tämän perusteella aloitteessa esitetään keskitetystä palvelumallista osittaista luopumista ja siirtymistä seurakuntakohtaisiin palvelusopimuksiin.

Vuoden 2025 kirkolliskokous on kuitenkin päättänyt palvelukeskuksen ulkoisesta arvioinnista. Kirkollishallitus on päätöksen toimeenpanemiseksi valinnut arvioinnin toteuttajaksi Owal Group Oy:n. Ulkoisessa arvioinnissa on tarkasteltu erityisesti

palvelukeskuksen seurakunnille tuottamia taloushallinnon palveluita ja niiden toimivuutta.

Keskusrahastomaksun tasoa, keskusrahaston talouden tasapainoa sekä palvelukeskuksen tuottamien palvelujen tarkoituksenmukaisuutta on perusteltua arvioida osana kirkon talouden ja palvelurakenteen kokonaisuutta. Mahdollisten muutosten tulee perustua ajantasaiseen tietoon palvelujen kustannuksista, laadusta ja vaikuttavuudesta sekä ulkoisen arvioinnin tuloksiin. Raportin havaintoihin perustuen ei ole perusteita tehdä aloitteessa esitettyä muutosta keskusrahastomaksuun tai luopua keskitetyn taloushallinnon järjestämismallista.

Liite 15a. Kirkolliskokousaloite keskusrahastomaksun pienentämisestä sekä keskitetystä taloushallinnosta luopumisesta

Liite 15b. Ote kirkolliskokouksen pöytäkirjoista v. 2019 ja 2020

Liite 15c. Kirkon vuoden 2025 kulujen kattaminen eri tulolähteillä

Esitys asian käsittelystä

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle, että asiasta 15 pyydetään talousvaliokunnan mietintö.

Elia
Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa